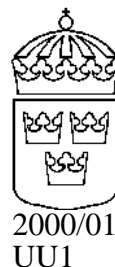

Utrikesutskottets betänkande

2000/01:UU1

Utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan

---

Sammanfattning

Utrikesutskottet behandlar i detta betänkande regeringens framställning i propositionen 2000/01:1 avseende anslagsbehov under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan. Regeringen föreslår att totalt 2 908 385 000 kr anvisas till anslag inom detta utgiftsområde.

I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsramar för de olika anslagen.

Utskottet tar även ställning till motioner som väckts i anslutning till propositionen. Samtliga motionsyrkanden avstyrks eller besvaras. Till betänkandet är fogat fem reservationer och tre särskilda yttranden.

1 Propositionen

Regeringen föreslår i propositionens yrkande 1, utgiftsområde 5 avsnitt 1, att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 5:7 *Fredsfrämjande verksamhet*, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 150 000 000 kr efter år 2001.

I yrkande 2 föreslår regeringen att riksdagen för budgetåret 2001 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 *Utrikesförvaltning och internationell samverkan* enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
5:1 Utrikesförvaltningen	ramanslag	1 816 068
5:2 Nordiskt samarbete	ramanslag	1 511
5:3 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	ramanslag	5 573
5:4 Bidrag till vissa internationella organisationer	ramanslag	452 817
5:5 Nordiska ministerrådet	ramanslag	281 094
5:6 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	ramanslag	25 997
5:7 Fredsfrämjande verksamhet	ramanslag	149 453
5:8 Svenska institutet	ramanslag	55 451
5:9 Övrig information om Sverige i utlandet	ramanslag	13 863
5:10 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	ramanslag	2 259
5:11 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	ramanslag	9 000
5:12 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	obetecknat anslag	21 373
5:13 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	ramanslag	10 781
5:14 Utrikespolitiska Institutet	obetecknat anslag	11 710
5:15 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	ramanslag	4 603
5:16 Inspektionen för strategiska produkter	ramanslag	17 404
5:17 Europainformation m.m.	ramanslag	21 800
5:18 Föreningen Norden	ramanslag	7 128
Summa		2 908 385

2 Motionerna

2000/01:U216 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återupprätta NGO-sekretariatet inklusive en NGO-ambassadör.

2000/01:U217 av Holger Gustafsson m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en övergripande MR-funktion för den svenska utrikespolitiken.

20. Riksdagen begär att regeringen utreder förutsättningarna för utplacering av MR-attachéer på svenska ambassader.

21. Riksdagen begär att regeringen utreder förutsättningarna för utplacering av miljöattachéer på svenska ambassader.

22. Riksdagen begär att regeringen utreder möjligheterna att integrera svenska handelsfrämjande organ som exportråd m.m. med vissa av Sveriges ambassader.

23. Riksdagen begär att regeringen utreder möjligheterna att öppna svenska utlandsmyndigheter i alla EU:s kandidatländer.

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en svensk utlandsmyndighet bör öppnas i Minsk.

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte lägga ner Sveriges generalkonsulat i Istanbul.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att behålla en svensk ambassad i Windhoek i Namibia.

27. Riksdagen begär att regeringen utreder om fler s.k. nordiska ambassader kan upprättas eller samordnas i världen.

28. Riksdagen begär att regeringen utreder hur Sverige i ökad utsträckning kan dra nytta av den växande EU-diplomatin.

2000/01:U301 av Bengt Silfverstrand och Hans Hoff (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en genomgripande översyn av utrikesförvaltningen.

2000/01:U302 av Annelie Enochson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen begär att regeringen utreder behovet av utökade ekonomiska resurser till den honorära konsulatverksamheten.

2000/01:U303 av Marianne Andersson m.fl. (c, m, kd, fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen måste ompröva nedläggningen av generalkonsulatet i Istanbul.

2000/01:U305 av Göran Lennmarker m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen beslutar om budgetförändringar avseende utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan för år 2001 enligt följande:

	År 2001	Förändring
5:1 Utrikesförvaltningen	1 816 068	+70 000
5:7 Fredsfrämjande åtgärder	149 453	-149 453
5:11 Information och studier	9 000	-9 000

2000/01:U621 av Göran Lennmarker m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige snarast upprättar ambassad i Minsk, Vitryssland.

2000/01:U640 av Magnus Jacobsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att på sikt flytta Sveriges ambassad i Israel till västra Jerusalem.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en gemensam nordisk ambassad i Jerusalem för både israeler och palestinier.

2000/01:U660 av Murad Artin m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en ökad diplomatisk representation i Kaukasusområdet.

2000/01:U704 av Åke Sandström (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om utökat anslag till Föreningen Norden i Sverige.

2000/01:UU1

3 Utskottet

3.1 Propositionen

3.1.1 Allmänt om utgiftsområdet (Propositionen s. 11–23)

Politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik består av 18 anslag fördelade på följande delområden:

- Utrikesförvaltningen
- internationella organisationer
- information om Sverige i utlandet
- nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor
- övriga utrikespolitiska frågor.

Regeringen anför i propositionen att målet för politikområdet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder.

I propositionen framhålls att EU:s centrala roll i svensk utrikespolitik kommer att betonas särskilt under det första halvåret 2001, då svensk utrikespolitik och svensk utrikesförvaltning i hög grad kommer att inriktas på genomförandet av det första svenska ordförandeskapet i unionen. Regeringen framhåller vidare att EU är den ojämförligt främsta drivkraften i den europeiska integrationen och det europeiska samarbetet.

Vidare anför regeringen att risken för ett förödande stormaktskrig har upphört för överskådlig tid. Det säkerhetspolitiska läget är tryggare än på mycket länge. Sveriges militära alliansfrihet, som syftar till att Sverige skall kunna vara neutralt i händelse av krig i vårt närområde, består. Den gagnar vår säkerhet bäst, befäster säkerheten i vårt närområde och vår förmåga att medverka i uppbyggnaden av en alleuropeisk säkerhetsstruktur, framhåller regeringen.

I propositionen understryks även att det blir en alltmer central uppgift för svensk utrikes- och säkerhetspolitik i och utanför Europa att medverka till att förebygga och förhindra väpnade konflikter. Sverige deltar i militärt och

civilt samarbete med andra stater rörande krishantering och fredsfrämjande verksamhet.

Vidare framhåller regeringen att mot bakgrund av de globala tendenserna blir det än mera angeläget att fortsätta den traditionella svenska utrikespolitik, som förenar strävan efter fri världshandel med förnyat utvecklingssamarbete och arbete för en miljömässigt hållbar global utveckling.

Regeringen betonar även att den ser stödet till FN och reformeringen av FN-systemet som en primär utrikespolitisk uppgift.

När det gäller resultatbedömning menar regeringen att ett land av Sveriges storlek sällan kan peka på att utrikespolitiken givit ett visst konkret resultat. Oftast måste man stanna vid en värdering av den utveckling landet varit delaktigt i utan att söka precisera landets bidrag till denna.

Regeringen framhåller i sammanhanget att samarbetet inom EU i viktiga avseenden utvecklats i överensstämmelse med svenska värderingar och strävanden. Det gäller bl.a. inriktningen på tillväxt och sysselsättning med utbildning och kontinuerlig satsning på informationsteknologi som centrala medel samt inriktningen av kommissionens reformering. Det gäller även EU:s krishantering, där den civila delen får en viktig plats vid sidan av den militära, att FN:s roll i sammanhanget betonas samt ett växande intresse för konfliktförebyggande verksamhet. Regeringen menar att i väsentliga avseenden har utvecklingen gått i av Sverige önskad riktning, samtidigt som de snabba internationella förändringarna reser nya krav på aktiva insatser.

3.1.2 Utrikesförvaltningen (Propositionen s. 24–27)

I propositionen framhåller regeringen att utrikesförvaltningens viktigaste uppgifter är att bevaka och främja svenska intressen, politiska såväl som handels-, migrations- och biståndsrelaterade. Detta görs genom politisk, ekonomisk, migrations- och handelspolitisk bevakning, genom export-, investerings- och turistfrämjande verksamhet, insatser inom kultur och information samt handläggning av migrations- och rättsfrågor. Regeringen framhåller också att den höga ambitionsnivå som prioriteringarna innebär ställer krav på en väl fungerande utrikesförvaltning som kontinuerligt anpassas till de uppgifter en föränderlig omvärld medför.

Vidare anförs att en omstrukturering av utrikesrepresentationen i Afrika pågår sedan några år. Nya myndigheter har öppnats i Dakar och i Kampala och ambassaden i Kinshasa kommer att ledas av en ambassadör från slutet av år 2000. Ambassaden i Windhoek kommer att omvandlas till en chargé-myndighet från mitten av år 2001. Organisationen med Stockholmsbaserade ambassadörer för Afrika kommer att avvecklas.

Den officiella svenska närvaron omvandlas i Caracas från halvårsskiftet år 2000 liksom i Istanbul från början av år 2001.

Som ett resultat av sammanslagningen av UD:s IT-organisation med den inom Förvaltningsavdelningen minskades anslaget 5:1 Utrikesförvaltningen år 2000 med 148 000 000 kr för att finansiera en motsvarande ökning av anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. Överföringen görs för att täcka kostnaderna för den sammanslagna IT-organisationens framtida verksamhet. Anslaget 5:1 Utrikesförvaltningen minskades år 2000 även med anledning av en

teknisk justering med ytterligare 27 630 000 kr. Anslaget föreslås år 2001 minskas med 3 049 720. Skälet är att centralmyndighetsfunktionen i fråga om internationell rättslig hjälp flyttas från Utrikesdepartementet till Justitiedepartementet. Anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med motsvarande belopp.

För år 2001 har anslaget beräknats till 1 816 068 000 kr. Anslaget höjs engångsvis med 50 000 000 kr år 2001.

Från anslaget 5:2 Nordiskt samarbete betalas kostnader för Sveriges deltagande i samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet och Nordiska samarbetskommittén. Regeringen beräknar anslaget för budgetåret 2001 till 1 511 000 kr.

3.1.3 Internationella organisationer (Propositionen s. 27–32)

Anslaget 5:4 Bidrag till vissa internationella organisationer finansierar obligatoriska avgifter som Sverige är folkrättsligt bundet att betala för sitt medlemskap och andel av kostnader för eventuell verksamhet i följande internationella organisationer:

- Förenta nationerna
- Europarådet
- Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)
- EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP)
- Övriga internationella organisationer.

Regeringen framhåller i propositionen att Sveriges arbete i Förenta nationerna syftar till att bidra till att organisationer på ett effektivt sätt kan bedriva sina kärnverksamheter, att trygga FN:s finanser och dess verksamhet långsiktigt och att förbättra betalningsdisciplinen samt verka för en amerikansk skuldreglering.

Vad gäller Europarådet menar regeringen att syften med det svenska medlemskapet är att bidra till demokratiseringsprocessen i de nya medlemsländerna, att verka för att Europadomstolen blir ett slagkraftigt instrument och att verka för stabilitet i sydöstra Europa.

I propositionen framhålls vidare att de svenska insatserna vad avser OSSE:s verksamhet är att bidra till dess fortsatta utveckling som ett regionalt säkerhetsorgan för kris- och konflikthantering. En förbättrad tillämpning av de åtaganden som medlemsstaterna gjort och till fortsatt utveckling av kapaciteten för konfliktförebyggande och krishantering samt att främja respekten för demokrati, rättsstatens principer och de mänskliga rättigheterna, bl.a. genom deltagande i fältmissioner och valövervakning.

När det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken inom EU (GUSP) pekar regeringen på att Sverige aktivt deltar i utformningen och tillämpningen av denna. Genomförandet sker bl.a. genom gemensamma åtgärder.

För år 2001 har anslaget beräknats till 452 817 000 kr.

Från anslaget 5:5 Nordiska ministerrådet betalas Sveriges andel till ministerrådets budget. För år 2001 har anslaget beräknats till 281 094 000 kr.

Från anslaget 5:6 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) betalas Sveriges andel av OECD:s budget. Anslaget har för år 2001 beräknats till 25 997 000 kr.

Anslaget 5:7 Fredsfrämjande verksamhet finansierar framför allt deltagande med svensk personal i olika internationella fredsfrämjande insatser. Under 1999 beslutade regeringen bl.a. om svenskt deltagande med poliser och experter i den internationella insatsen i Kosovo. Vidare framhåller regeringen i propositionen att efterfrågan på svensk medverkan i internationella fredsfrämjande insatser styrs till tid och omfång av faktorer som till största delen ligger utanför svensk kontroll. Anslagsförbrukningen kan fluktuera kraftigt och är svåröretbar när det gäller nya insatser. Regeringen framhåller att efterfrågan på svensk personal, såväl militär, polisiär som annan civil personal, ökat från FN:s, OSSE:s, EU:s och andra organisationers sida. Vidare gör regeringen bedömningen att den snabba utvecklingen av EU:s försvars- och säkerhetspolitik (ESDP) sannolikt kommer att ställa särskilda krav på resurser. Detta gäller inte minst den civila krishantering och konfliktförebyggande.

Finansiering av svensk medverkan i internationella fredsfrämjande insatser sker även genom utnyttjande av anslag inom utgiftsområde 6, Totalförsvaret, samt utgiftsområde 7, Internationellt bistånd.

För år 2001 har anslaget 5:7 Fredsfrämjande verksamhet beräknats till 149 453 000 kr. Regeringen föreslår i propositionen att den får ikläda staten förpliktelser som tillsammans med tidigare gjorda, utestående förpliktelser innebär utgifter på högst 150 000 000 kr efter år 2001.

3.1.4 Information om Sverige i utlandet (Propositionen s. 32–34)

Anslaget 5:8 Svenska institutet finansierar institutets kostnader för informations- och presentationsverksamhet, utbyte inom utbildning, kultur och samhälle samt svenska kulturhuset i Paris. För år 2001 har anslaget beräknats till 55 451 000 kr.

Anslaget 5:9 Övrig information om Sverige i utlandet används till att finansiera särskilda, av regeringen prioriterade, informations- och främjandeinsatser genom de svenska utlandsmyndigheterna. För år 2001 har anslaget beräknats till 13 863 000 kr.

3.1.5 Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor (Propositionen s. 34–38)

Syftet med anslaget 5:10 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området är att ge stöd till verksamhet som främjar svensk utrikespolitik, framför allt avseende nedrustnings- och säkerhetspolitik. För år 2001 har anslaget beräknats till 2 259 000 kr.

Anslaget 5:11 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling finansierar stöd till organisationer och stiftelser i syfte att främja studier och information om nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor. För år 2001 har anslaget beräknats till 9 000 000 kr.

Ändamålet med anslaget 5:12 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) är att genom forskning i konflikt- och samarbetsfrågor bidra till förståelsen av betingelserna för fredliga lösningar av konflikter för en stabil fred. Anslaget har för år 2001 beräknats till 21 373 000 kr.

Med anslaget 5:13 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet vill regeringen uppnå att den tillförs teknisk och vetenskaplig sakkunskap för att Sverige genom nationella och del i internationella insatser skall kunna bidra aktivt till att föra det internationella nedrustningsarbetet, icke-spridningsarbetet och rustningskontrollarbetet framåt. Anslaget har beräknats till 10 781 000 kr för år 2001.

Från anslaget 5:14 finansieras Utrikespolitiska Institutets (UI) verksamhet som syftar till att främja intresset för internationell politik samt öka kunskapen om detta ämne genom forskning och information till allmänheten. För år 2001 har anslaget beräknats till 11 710 000 kr.

Anslaget 5:15 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse finansierar dels forskarprogrammet på Utrikespolitiska Institutet som bedrivs enligt ett särskilt avtal mellan UI och staten, dels ett temporärt extra bidrag till UI till följd av institutets svåra finansiella situation. Anslaget beräknas för år 2001 till 4 603 000 kr.

3.1.6 Övriga utrikespolitiska frågor (Propositionen s. 38–40)

Anslaget 5:16 finansierar Inspektionen för strategiska produkter (ISP) vilken ansvarar för den kontroll som föreskrivs i lagen (1992:1300) om krigsmateriel och lagen (1998:397) om strategiska produkter med tillhörande förordningar, samt rådets förordning (EG) nr 3381/94 av den 19 december 1994 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av varor med dubbla användningsområden.

För år 2001 har anslaget beräknats till 17 404 000 kr.

Anslaget 5:17 Europainformation m.m. finansierar informationsverksamhet om den europeiska integrationen och beräknas för år 2001 uppgå till 21 800 000 kr.

Från anslaget 5:18 Föreningen Norden utbetalas medel till föreningens verksamhet. Det beräknas för år 2001 uppgå till 7 128 000 kr.

3.2 Motionerna

I partimotion *U216 (kd) yrkande 22* konstaterar Kristdemokraterna att UD tidigare har fattat beslut om att NGO-sekretariatet skall upphöra och att regeringen i stället har valt att integrera kontakter med de enskilda organisationerna med övrig verksamhet inom utrikesförvaltningen. Motionärerna vill framhålla att detta innebär att de enskilda organisationerna får vända sig till olika avdelningar beroende på sakfrågorna, vilket av dessa organisationer uppfattas som negativt, då kontakterna har försämrats enligt motionärerna. Motionärerna menar att NGO-sekretariatet bör återupprättas och en NGO-ambassadör ånyo tillsättas.

I kommittémotion *U217 (kd)* framhåller Kristdemokraterna att människovärdet bör sättas i centrum för svensk utrikespolitik och internationell samverkan under 2000-talet. Sverige måste våga tala om värderingar i de internationella relationerna och därmed driva en stark MR-linje inom utrikespolitiken, menar motionärerna, och understryker att det är nödvändigt att den svenska utrikespolitiken genomsyras av mänskliga rättigheter.

I detta syfte förslår Kristdemokraterna i *yrkande 5* att det inom Statsrådsberedningen inrättas en ledande och övergripande MR-funktion med en direkt koppling till berörda departement.

Vidare menar motionärerna att Sverige bör ha MR-attachéer utplacerade på strategiskt valda ambassader, där det anses som särskilt nödvändigt att följa utvecklingen kring de mänskliga rättigheterna. I motionsyrkande *20* föreslås därför att regeringen låter utreda förutsättningarna för utplacerandet av MR-attachéer och finansieringen av dessa.

Lika viktigt är det enligt motionärerna att förbättra den svenska utrikesförvaltningens bevakning, kompetens och externa samarbetsmöjligheter när det gäller globala miljöfrågor, varför miljöattachétjänster bör inrättas. Kristdemokraterna föreslår därför i *yrkande 21* att regeringen låter utreda förutsättningarna för utplacerandet av miljöattachéer liksom finansieringen av dessa.

Motionären konstaterar vidare att det har skett en sammanslagning av vissa utlandsmyndigheter och biståndsverksamheten och att s.k. biståndsambassader har upprättats. På liknande sätt bör regeringen se över möjligheterna att integrera den handels- och exportfrämjande verksamheten med utrikesförvaltningen, menar motionärerna. Kristdemokraterna föreslår därför i *yrkande 22* att möjligheterna att integrera svenska handelsfrämjande organ som exportråd m.m. med vissa av de svenska ambassaderna bör utredas.

Vidare konstateras i motionen att svenska ambassader saknas i Slovakien samt på Malta och på Cypern, vilka alla är kandidatländer för att bli medlemmar i EU. I *yrkande 23* föreslår därför motionärerna att regeringen bör utreda möjligheterna att öppna svenska utlandsmyndigheter i alla EU:s kandidatländer.

Motionärerna konstaterar att Vitryssland är ett land i Sveriges närområde där utvecklingen tyvärr inte går åt rätt håll. För att bättre kunna följa utvecklingen och eventuellt kunna bedriva visst samarbete med demokratiska krafter föreslås i motionens *yrkande 24* att en svensk utlandsmyndighet bör öppnas i Vitrysslands huvudstad Minsk.

I motionen framhålls även att beslutet att lägga ner generalkonsulatet i Istanbul är mycket olyckligt eftersom Istanbul är, och historiskt har varit, en viktig brygga och mötesplats mellan Europa och Asien. I *yrkande 25* begärs ett riksdagens tillkännagivande om att inte lägga ner Sveriges generalkonsulat i Istanbul.

I *yrkande 26* anförs att det är av vikt att behålla en svensk ambassad i Windhoek i Namibia.

Vidare konstateras i motionen att lösningen i Berlin med fem nordiska länders ambassader i en gemensam ambassadanläggning är mycket lyckad. Detta har gett Sverige en uppmärksamhet som inte skulle ha uppnåtts på egen hand och faciliteter finns tillgängliga som Sverige med egna medel inte

skulle ha haft råd med. I *yrkande 27* föreslås därför att regeringen bör utreda om fler s.k. nordiska ambassader kan upprättas eller samordnas i världen.

I framtiden kan det även bli aktuellt att ambassader från olika EU-medlemsstater samlas under ett tak i stil med den fysiska integreringen av de nordiska ambassaderna i Berlin. I *yrkande 28* föreslås att regeringen bör utreda hur Sverige i ökad utsträckning kan dra nytta av den växande EU-diplomatin.

I motion *U301 (s)* yrkas att en genomgripande översyn av utrikesförvaltningen skall genomföras.

Motionärerna tar sin utgångspunkt i en rapport som Riksdagens revisorer framlade i december 1997. På grundval av de förslag som där framförs menar motionärerna att riksdagens möjligheter till ett aktivt deltagande i utformandet av svensk utrikespolitik bör förstärkas. När det gäller översyn av bemanningen vid utlandsmyndigheterna förordar motionärerna en prövning av förutsättningarna för en planerad samordning mellan de nordiska länderna beträffande utrikesförvaltningens lokaler och administration.

Motionärerna menar vidare att rekryteringsfrågorna förtjänar särskild uppmärksamhet. Utöver de traditionella kraven menar motionärerna att utbildningen inte är tillfyllest för att ge aspiranterna till UD-tjänst ett tillräckligt vidsynt perspektiv på svenskt samhällsliv.

Sammanfattningsvis önskar motionärerna att en genomgripande översyn kommer till stånd, att möjligheterna till samordningsvinster genom utökat samarbete med de nordiska länderna undersöks samt att rekryterings- och utbildningsfrågorna särskilt beaktas.

I motion *U302 (kd)* begärs att regeringen utreder behovet av utökande ekonomiska resurser till den honorära konsulatverksamheten.

Motionärerna framhåller i motionen att en förutsättning för att Sveriges intressen skall kunna tas tillvara på många av de platser där honorärkonsuler är verksamma, är att de avsätter mycket tid och, inte sällan, egna finansiella resurser. Motionärerna menar att dessa konsuler är en central och kostnadseffektiv del av den svenska utrikespolitiken och borde ersättas i enlighet därmed.

I flerpartimotion *U303 (c, m, kd, fp)* begärs ett riksdagens tillkännagivande om att regeringen skall ompröva nedläggningen av generalkonsulat i Istanbul.

Motionärerna framhåller att Istanbul är ett viktigt centrum dit alltfler huvudkontor för näringsliv, organisationer och medier lokaliseras.

Vidare konstateras i motionen att Turkiet numera är ett kandidatland för medlemskap i EU samt att Sverige från årsskiftet 2000/01 övertar ordförandeskapet i unionens ministerråd. En nedläggning av generalkonsulatet sänder i detta läge en felaktig signal till det turkiska samhället, menar motionärerna, inte minst mot bakgrund av det myckna arbete Sverige hittills har lagt ner på att utveckla relationerna med Turkiet och på att förbättra MR-situationen i landet.

Enligt motionärernas mening ger närvaron av ett generalkonsulat fortsatt de bästa möjligheterna för Sverige att främja diplomatiska, kommersiella och kulturella relationer och samtidigt konkret stödja demokratiutvecklingen och MR-arbetet i Turkiet.

I kommittémotion *U305 (m)* yrkas att riksdagen beslutar om förändringar i regeringens budgetförslag utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan för år 2001 enligt följande:

- En ökad satsning (+50 000 000 kr) på utlandsmyndigheterna för att finnas i fler strategiska politiska och ekonomiska centrum, samt för att uppnå en bättre integration av politik, främjandeuppgifter och bistånd därstädes.
- En tillfällig strategisk ökning under ordförandeskapet (+20 000 000 kr).
- Fredsfrämjande åtgärder är en av de viktigaste biståndsinsatser vi kan göra. Budgetposten flyttas därför till utgiftsområde 7 (-149 453 000 kr).
- Organisationsstödet hänvisas till sedvanliga kanaler för statligt stöd till organisationer (-9 000 000 kr).

I kommittémotion *U621 (m)* yrkande 1 föreslås att Sverige snarast upprättar en ambassad i Minsk, Vitryssland. Situationen i landet är mycket allvarlig med brist på respekt för de mänskliga rättigheterna och de demokratiska friheterna, och motionärerna menar att det behövs långtgående stödinsatser för att stärka en demokratisk process i landet.

I motion *U640 (kd)* behandlas placeringen av den svenska ambassaden i Israel. Motionären menar i yrkande 1 att den på sikt bör flyttas från Tel Aviv till västra Jerusalem. I yrkande 2 i samma motion anförs att den bör vara en gemensam nordisk ambassad för både israeler och palestinier.

I kommittémotion *U660 (v)* yrkande 2 konstateras att Sverige i dag har en svag diplomatisk representation i Kaukasusregionen bestående av en konsul i Georgien. Västernpartiet anser att det finns utrymme för omDispositioner av nuvarande resurser för utlandsrepresentationen till förmån för en ny diplomatisk representation i Kaukasusområdet, och föreslår i sammanhanget Armeniens huvudstad Jerevan.

I motion *U704 (c)* anförs att det blir en allt viktigare uppgift att förbättra informationen om de regler som gäller för nordbor som rör sig över nationsgränserna. Motionären menar att Föreningen Norden kan fylla en viktig funktion i sammanhanget men konstaterar samtidigt att anslaget 5:18 Föreningen Norden är oförändrat sedan nio år. Motionären anser att en höjning är nödvändig och föreslår att anslaget 5:17 Europainformation m.m. minskas med 1 000 000 kronor och att anslaget 5:18 Föreningen Norden höjs i motsvarande utsträckning.

3.3 Utskottets överväganden

I motion *U216 (kd)* yrkande 22 föreslår Kristdemokraterna att sekretariatet för enskilda organisationer återupprättas inom UD samt att en ambassadörstjänst för dessa frågor ånyo tillsätts.

Utrikesutskottet har tidigare behandlat detta yrkande (bet. 1997/98:UU1 och 1998/99:UU1) och anförde därvid bl.a. att det i samband med omorganisationen som har genomförts inom UD beslutades att ansvaret för kontakter-

na avseende den operativa delen av de enskilda organisationernas biståndsverksamhet skall ligga inom respektive geografisk enhet. Den fördel man ser med denna organisationsform är att de enskilda organisationerna i sin dialog med UD får tala med de personer och enheter som har särskilda kunskaper med avseende på respektive region och samarbetsland.

Utrikesutskottet kan konstatera att sedan några års erfarenhet har vunnits av denna handläggningsmodell är kontakter med enskilda organisationer, såväl i Sverige som internationellt, en integrerad del av den dagliga verksamheten för många enheter. Utskottet har inhämtat att det är regeringens erfarenhet att integreringen av samarbetet överlag uppskattas av de enskilda organisationerna, då de oftare söker kontakt i frågor som rör sakärenden än i övergripande organisationsfrågor.

Därutöver kan utskottet konstatera att det för de mer övergripande frågorna finns ett flertal etablerade samrådsgrupper och att det därför inte finns samma behov som tidigare av en särskild NGO-enhet. Följande samrådsgrupper för dialog mellan UD och enskilda organisationer har regelbundna möten:

- Folkrelserådet, vilket är ett formellt forum för policydialog mellan regeringen och enskilda organisationer, sammankallas av statssekreteraren eller av statsrådet 2–3 gånger per år,
- informationsmöten med Sveriges representanter i Liaison Committee inför varje utvecklingsråd inom EU som äger rum två gånger per år,
- enskilda organisationer kallas till orientering/samråd inför möten i FN:s kommission för mänskliga rättigheter,
- rådet för freds- och säkerhetsfrämjande insatser sammankallas tre fyra gånger per år för dialog med UD. Vid dessa möten möts företrädare för UD, enskilda organisationer samt för den akademiska världen för att diskutera olika övergripande frågor.

Utskottet har inhämtat att diskussionerna i samband med WTO-förhandlingarna och UNCTAD intensifierats, att möten med företrädare för Jubel 2000-kampanjen ägt rum liksom täta möten med organisationerna i Dialogforum. Enskilda organisationer har även under det gångna året medverkat i utarbetandet av olika landstrategier, bl.a. för Zimbabwe och Bangladesh. Slutligen vill utskottet i denna del även framhålla att de enskilda organisationerna av biståndsministern har inbjudits att delta i den parlamentariska kommitténs arbete med full yttrande- och reservationsrätt.

Vidare vill utskottet framhålla att en handläggare för frågor kring enskilda organisationer och det civila samhället har tillsatts inom policygruppen inom enheten för internationellt utvecklingssamarbete.

Utskottet anser att frågan om ett eventuellt återinrättande av en tjänst som NGO-ambassadör bör behandlas av UD inom ramen för departementets resurser i relation till andra angelägna behov och prioriteringar av UD:s verksamhetsområde.

Med vad som anförts anser utskottet att motion U216 (kd) yrkande 22 är besvarad.

Kristdemokraterna föreslår i motion *U217 (kd) yrkande 5* att det inom Statsrådsberedningen inrättas en ledande och övergripande MR-funktion med en direkt koppling till berörda departement.

Utskottet kan inledningsvis konstatera att frågor kring de mänskliga rättigheterna redan lyfts fram av Sverige i ett stort antal sammanhang. Detta gäller såväl i multilaterala sammanhang som inom ramen för bilaterala relationer med andra stater som inom utvecklingssamarbetet. Utskottet vill även framhålla att respekten för de mänskliga rättigheterna samt de demokratiska fri- och rättigheterna utgör en väsentliga del i EU:s relationer med tredje länder och även utgör del av de samarbetsavtal som EU upprättar med tredje land.

När det gäller det konkreta yrkandet om att inrätta en övergripande MR-funktion i Statsrådsberedningen vill utskottet framhålla att arbetet i regeringen är så fördelat att utrikesministern ansvarar för Sveriges internationella agerande i frågor om mänskliga rättigheter. Inom Utrikesdepartementet bereds dessa frågor inom en särskild enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt, innefattande såväl en MR-ambassdör som en rådgivare i humanitära frågor. Enligt det regelverk som styr ärendehantering i Rege- ringskansliet bereds även MR-frågor gemensamt med berörda departement och myndigheter.

Utrikesutskottet har inga synpunkter på denna organisation av MR-frågornas hantering och avhåller sig allmänt sett från att uttala sig om kanslihusets inre organisation. Ur utskottets synvinkel är det väsentliga att respekten för de mänskliga rättigheterna utgör en central del av de överväganden som görs när det gäller relationerna till andra stater.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motion U 217 (kd) yrkande 5.

I samma motion *yrkande 20* anføres att regeringen bör låt utreda förutsättningar för utplacandet vid olika ambassader av MR-attachéer och finansieringen av dessa.

Utskottet vill i denna del framhålla att i instruktionen för utrikesrepresentationen jämställs bevakningen av frågor som rör mänskliga rättigheter med t.ex. bevakningen av politisk och ekonomisk utveckling i beskickningarnas verksamhetsländer. I de myndighetsspecifika uppdrag som årligen utgår från departementet ges ytterligare preciseringar för de länder där MR-frågorna är av särskild vikt.

Utskottet kan således konstatera att samtliga svenska utlandsmyndigheter redan i dag bevakar MR-frågor och rapporteringen härom är omfattande och mångfasetterad.

Utskottet vill vidare framhålla det arbete som utförs i multilaterala organ såsom MR-kommissionen i Genève, där Sverige under ordförandeskapet i EU under det första halvåret år 2001 kommer att satsa omfattande personalresurser. Departementet har i en särskild MR-policy för hela utrikesförvaltningen gått ännu längre med ett krav på att mänskliga rättigheter skall behandlas integrerat i alla frågor och genomsyra hela verksamheten.

Utskottet kan konstatera att det som motionärerna efterfrågar redan görs om än i andra organisatoriska former än vad som efterfrågas i motionen. Utskottet ser därför ingen anledning att låta utreda frågan.

I samma motion *yrkande 21* anføres att regeringen bör låt utreda förutsättningar för utplacerandet vid olika ambassader av miljöattachéer liksom finansieringen av dessa.

Utskottet har inhämtat att tolv svenska ambassader i Asien, Latinamerika och Afrika redan i dag har utsänd personal med särskilt ansvar för miljö- och naturbruk. Det rör sig om totalt 15 tjänster varav 12 med personal utsänd från Sverige. Sida, som bemannat dessa ambassadtjänster, överväger en utvidgning av verksamheten med bl.a. en särskild miljöhandläggare i Kina och ett Miljöcentrum i Asien. UD har därutöver beslutat att under ordförandeskapet i EU förstärka ambassaden i Nairobi, som bl.a. ansvarar för bevakningen av FN:s miljöprogram UNEP, med en tjänsteman särskilt avdelad för miljöfrågorna.

Vidare vill utskottet framhålla att utrikesförvaltningens verksamhet på miljöområdet inte begränsas till enbart dessa särskilda tjänster. Miljöfrågorna spelar en framträdande roll även i samarbetet inom Europeiska unionen. Vidare vill utskottet understryka att de svenska biståndsinsatserna över hela världen syftar till en hållbar utveckling samt att svenska beskickningar aktivt deltar i marknadsföring av svensk miljöteknik.

Utskottet kan även i denna fråga konstatera att det som motionärerna efterfrågar redan görs om än i andra organisatoriska former än vad som efterfrågas i motionen. Utskottet ser därför ingen anledning att låta utreda frågan.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motion U217 (kd) yrkande 21.

I *yrkande 22* i samma motion yrkas att regeringen bör låta utreda möjligheterna att integrera svenska handelsfrämjande organ som exportråd m.m. med vissa av de svenska ambassaderna.

Utskottet kan i denna del konstatera att en mycket viktig uppgift för hela den svenska utrikesrepresentationen är att främja svensk export. Den handels- och exportfrämjande verksamheten är således en viktig uppgift för utrikesförvaltningen i nära samarbete med Sveriges exportråd m.fl. organ på detta område. Sveriges exportråd får också med stöd av lagen (1975:490) planera och leda exportfrämjande verksamhet inom utrikesrepresentationen.

Utskottet vill understryka att utrikesrepresentationen samarbetar med handelssekreterare eller annan organisation som stöds av Exportrådet för att gemensamt ge bästa service och förbättra förutsättningarna för svenskt näringsliv. Huvudansvaret för det operativa exportfrämjandet ligger oftast på handelskontoret. Utskottet menar att beskickningens övergripande ansvar för Sverigefrämjande verksamhet liksom möjligheterna för kontaktskapande och informationsförmedling ofta tas till vara i detta samarbete. Ett nära och ömsesidigt samarbete sker i dessa fall.

Utskottet kan vidare konstatera att i de länder där det inte finns handelskontor eller liknande organisation har beskickningarna huvudansvaret för den exportfrämjande verksamheten. I en del fall finansierar Exportrådet viss personal, vilken kompletterar beskickningens personalresurser. Dessa ingår i beskickningens totala personalresurser under ledning av ambassadören.

Utskottet vill även framhålla att UD under senare år har förstärkts med mer personal på främjandeområdet både centralt inom UD och utomlands för ökade insatser i samarbete med Exportrådet.

Avslutningsvis kan utskottet i denna del konstatera att det statliga exportfrämjandet genom Sveriges exportråd har varit föremål för en särskild utredning. Denna översyn omfattade Exportrådets utlands- och hemmaorganisation inklusive den regionala närvaron i Sverige och förhållandet till utrikesförvaltningen och andra aktörer. Utredningen presenterade sina förslag i november år 2001.

Med vad som ovan anförts torde motionärens önskemål vara tillgodosedda varför utskottet avstyrker motion U217 (kd) yrkande 22.

I *yrkande 23* föreslår motionärerna att regeringen låter utreda möjligheterna att öppna svenska utlandsmyndigheter i alla EU:s kandidatländer.

Utskottet kan inledningsvis konstatera att bland EU:s kandidatländer är det Slovakien, Malta och Cypern som för närvarande ej har en svensk ambassad. Slovakien bevakas från Prag, Malta från Rom och Cypern från Tel Aviv.

Samtidigt vill utskottet framhålla att en ny ambassad under år 2000 har etablerats i Slovenien.

Utskottet menar att det är angeläget att Sverige har ambassader i samtliga kandidatländer. Det är av vikt att kunna följa utvecklingen på plats samt att kunna ha löpande kontakter med myndigheterna i landet i ett perspektiv av framtida medlemskap.

Samtidigt tvingas utskottet konstatera att det svåra budgetläget vad gäller UD tvingar fram hårda prioriteringar. Det är därför enligt utskottets uppfattning ej möjligt att nu ange när ambassader skulle kunna upprättas i dessa länder. UD:s verksamhet liksom vilka utlandsmyndigheter och ambassader som skall öppnas respektive stängas är frågor som ständigt måste vägas mot varandra. En beredskap för omprövningar bör finnas men utskottet ser till skillnad från motionärerna ingen anledning att i särskild ordning låta utreda denna fråga.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motion U217 (kd) yrkande 23 är besvarad.

I *yrkande 24* föreslår motionärerna att en svensk ambassad skall öppnas i Vitrysslands huvudstad Minsk. Motsvarande yrkas i motion *U621 (m) yrkande 1*.

Beträffande frågan om en svensk representation i Minsk kan utskottet konstatera att Sveriges ambassadör i Moskva är sidoackrediterad i Minsk. I augusti 1996 beslutade utrikesministern att Sverige skulle öppna ett honorärkonsulat i Minsk per den 1 januari 1997. Den av ambassaden i Moskva föreslagna kandidaten utnämndes samtidigt till honorärkonsul. Vitryska utrikesministeriet informerades och ombads ge sitt tillstånd till inrättandet av det svenska honorärkonsulatet. Efter ett positivt underhandsbesked i mars 1997 meddelades emellertid från vitryska myndigheters sida att intern lagstiftning saknades i Vitryssland för inrättande av honorärkonsulat. Den 17 maj 2000 kunde emellertid ett svenskt honorärkonsulat öppnas i Minsk. Därigenom har

enligt utskottets uppfattning ett viktigt steg tagits för att öka kontaktytorna mellan Sverige och Vitryssland.

Utskottet behandlade ett yrkande med samma syfte i betänkande 1999/2000:UU1. Utskottet framhöll därvid att den politiska utvecklingen i Vitryssland ger anledning till oro och att respekten för de mänskliga rättigheterna och de demokratiska fri- och rättigheterna är allt annat än tillfredsställande. Samtidigt uttalade utskottet en förhoppning om att situationen kommer att förändras så att Vitryssland kan ta sin plats bland Europas demokratiska nationer. Utskottet menade vidare att en utvidgad svensk närvaro i Vitryssland vore av godo, men fann att de nuvarande förhållandena i landet inte medger detta.

Utskottet finner liksom motionärerna att en direkt svensk representation i Vitryssland vore att föredra. Utskottet anser att denna etablering har högsta prioritet och att en direkt svensk representation bör inrättas när omständigheterna så medger.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motionerna U217 (kd) yrkande 24 och U621 (m) yrkande 1 är besvarade.

I motion *U217 (kd) yrkande 25* begärs ett riksdagens tillkännagivande om att inte lägga ner Sveriges generalkonsulat i Istanbul. I motion *U303 (c, m, kd, fp)* begärs ett riksdagens tillkännagivande om att regeringen skall ompröva nedläggningen av generalkonsulatet i Istanbul.

Utskottet kan inledningsvis konstatera att relationerna mellan Sverige och Turkiet går långt tillbaka i tiden samt att en svensk närvaro i Istanbul har stor betydelse för den svenska affärsverksamheten i Turkiet.

Utskottet vill med anledning av dessa yrkanden framhålla att inom ramen för utrikesförvaltningen måste ständigt olika angelägna behov vägas mot varandra. För att frigöra resurser som kan användas på andra områden inom utrikesförvaltningen och för att svara upp mot nya behov i Sveriges utrikes relationer kan det från tid till annan bli aktuellt med nedläggning av utlandsmyndigheter. Utskottet vill i sammanhanget understryka att det ser nedläggningen i perspektivet av en omvandling av den svenska närvaron i Istanbul och i Turkiet.

Utskottet har inhämtat att Utrikesdepartementets ambition är att Sveriges närvaro i Turkiet och i Istanbul skall öka i framtiden. Detta skall ske genom att de lokaler som friställs när Generalkonsulatet läggs ned används av andra svenska intressenter i Turkiet. I första hand skall forskningsinstitutets verksamhet bedrivas även fortsättningsvis. Till detta kommer att verksamhet med inriktning på bistånd, handels- och exportfrämjande samt kulturella frågor och dialog mellan kulturer kan komma att bedrivas i lokalerna. Avsikten är således att det i Istanbul skall finnas en representation som avspeglar de breda samhällsförbindelserna mellan Sverige och Turkiet.

Utskottet ser positivt på dessa ambitioner och menar att Istanbul, som karakteriseras av ett varierande samhällsliv och av att vara en mötesplats mellan Europa och Asien, är en lämplig stad för dessa aktiviteter. Det skulle även innebära en kontinuitet när det gäller svensk närvaro i Turkiet och i Istanbul och att de svensk-turkiska samhällsrelationerna skulle förstärkas. Den svenska närvaron skulle på detta sätt komma att representera bistånds-

handels-, exportfrämjande-, dialog- och forskningsintressen. Enligt vad utskottet erfarit ser en utredare för närvarande över dessa frågor och skall lägga fram sina förslag i början av nästa år.

Utskottet vill vidare framhålla att en svensk ambassad finns i Turkiets huvudstad Ankara för att bevaka utvecklingen i landet och hantera de officiella förbindelserna mellan Sverige och Turkiet. Detta är inte minst viktigt när det gäller de framtida perspektiven med Turkiets år 1999 vunna status som kandidat för att bli medlemsland i EU samt för att bevaka frågor med bäring på respekt för de mänskliga rättigheterna i landet.

Utskottet har erfarit att Sverige redan har inriktat sitt utvecklingssamarbete med Turkiet på att främja respekten för de mänskliga rättigheterna samt att i ljuset av Turkiets kandidatlandsstatus kommer utvecklingssamarbetet att breddas. En landstrategi kommer enligt vad utskottet har inhämtat att utarbetas och medel tillförs för att genomföra en sådan strategi.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motionerna U217 (kd) yrkande 25 och U303 (c, m, kd, fp).

I motion *U217 (kd) yrkande 26* anføres att det är av vikt att behålla en svensk ambassad i Namibias huvudstad Windhoek.

Utskottet konstaterat att beslutet om en s.k. omvandling av ambassaden i Windhoek innebär att denna leds av en chargé d'affaires och bemannas med personal utsänd av Sida, så som redan sker i Vientiane, Laos huvudstad. Beslutet innebär således ej att ambassaden i Windhoek stängs. Sverige har således även i fortsättningen ambassad i Windhoek samt diplomatiska förbindelser med landet.

Enligt vad utskottet inhämtat avses ambassadör i framtiden sidoackrediteras.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motion U217 (kd) yrkande 26 är besvarad.

I samma motion, *yrkande 27*, föreslås att regeringen bör utreda om fler s.k. nordiska ambassader kan upprättas eller samordnas i världen.

Utskottet konstaterar att det exempel som motionärerna lyfter fram, ambassaden i Berlin, utgör en samlokalisering av de nordiska ambassaderna på en tomt som stod till förfogande och där det skulle ske en nybyggnation. Härvid bör framhållas att detta blev möjligt genom att värdlandet flyttade huvudstaden från Bonn till Berlin och att alla nordiska länder önskade vara representerade. Det är enligt utskottets bedömning inte så troligt att båda dessa förutsättningar kan uppfyllas i andra länder. Däremot noterar utskottet att samlokalisering sker med ett eller flera andra nordiska länder på ett antal orter som Dar es Salaam, Lusaka, Maputo, Nairobi, Windhoek, Dhaka, Jakarta och Sarajevo. Utskottet ser positivt på detta och menar att möjligheten till samlokalisering med ett eller flera andra nordiska länder är ett perspektiv som bör utnyttjas när tillfälle kan ges.

Utskottet konstaterar vidare att samarbete även kan ske på andra områden. Sedan lång tid finns således ett samarbete i konsulära frågor. Till detta kan läggas att ett nära samarbete sker i Schengenrelaterade frågor på så sätt att ett

nordiskt land hanterar dessa frågor även för andra nordiska länder som saknar representation på plats.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motion U217 (kd) yrkande 27 är besvarad.

I motionens *yrkande 28* föreslås att regeringen bör utreda hur Sverige i ökad utsträckning kan dra nytta av den växande EU-diplomatin.

Utskottet ser positivt på att samarbete i tredje land mellan EU-ambassader och kommissionens kontor ökar. Utskottet menar att representationerna på plats har att finna praktiska former för sådant ökat samarbete. Ökat samarbete kan också underlättas genom samlokalisering av kanslier, vilket enligt vad utskottet inhämtat, är en fråga som diskuteras löpande inom EU.

Utskottet vill framhålla de positiva erfarenheterna av det omfattande samarbete som sker inom det utrikespolitiska området. Detta samarbete sker förutom i olika kommittéer i Bryssel även lokalt i stationeringsländerna genom omfattande kontakter mellan medlemsländernas ambassader. Nyttan av dessa kontakter och det informationsutbyte som sker är enligt utskottets mening stor och underlättar utlandsmyndigheternas bevakningsarbete i stationeringsländerna.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motion U217 (kd) yrkande 28 är besvarad.

I motion *U301 (s)* yrkas att en genomgripande översyn av utrikesförvaltningen bör göras.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att den rapport från Riksdagens revisorer som motionärerna hänvisar till (1997/98:RR4) har varit föremål för behandling i utrikesutskottet (bet. 1997/98:UU23, rskr. 1997/98:176 och 1997/98:177) samt att en noggrann beredning därvid gjordes, bl.a. av flera av de frågor som motionärerna tar upp.

Utskottet noterar att utrikesförvaltningen under de senaste tio åren varit föremål för ett stort antal utredningar samt att ett antal långtgående reformer har genomförts. Under de senare åren har utrikesförvaltningen genomgått en betydande decentralisering, vilket gett effektivitetsvinster i organisationens alla delar. En mer integrerad organisation genomfördes den 1 juli 1996 med geografiska och funktionella enheter i stället för avdelningar för politik, handel och bistånd. Efter en mer omfattande översyn av den administrativa verksamheten genomfördes också en genomgripande omorganisation av denna i juni 1997. Syftet var att rationalisera och effektivisera verksamheten vilket lett till att betydande resurser kunnat flyttas över från den administrativa sidan till den operativa verksamheten.

Vidare noterar utskottet att den nya processen för verksamhetsplanering, som infördes under åren 1995 och 1996, syftar till att åstadkomma en väl avvägd struktur för utrikesförvaltningen där de av den politiska ledningen beslutade prioriteringarna kan verkställas. Flera av de aspekter motionärerna pekar på, t.ex. möjligheter till rationalisering av administrationen, lokalisering av utlandsmyndigheter, tillvaratagande av andra huvudmäns intressen, kan enligt utskottets mening bättre bedömas och vägas samman inom ramen för denna reformerade verksamhetsplaneringsprocess.

Vidare vill utskottet framhålla att Utrikesdepartementet bedriver en integrerad verksamhetsplanering rörande utrikesrepresentationen med de underlydande verken Sida och Migrationsverket.

Vad gäller de personalpolitiska frågorna noterar utskottet att dessa setts över och att ett förändringsarbete har satts i gång. Inte minst har EU-medlemskapet förändrat arbetsformerna och ställt krav på delvis förnyad och förändrad kompetens. Antagningssystemet för rekrytering av s.k. generalister genom en antagningsnämnd, i vilken bl.a. riksdagen utser en ledamot, kvarstår. Utskottet har inhämtat att enligt Utrikesdepartementets uppfattning fungerar detta antagningssystem mycket väl för sitt ändamål. Utöver denna rekrytering noterar utskottet att specialistrekryteringen har utökats, vilket ställt nya kvalitetskrav. Vidare har utskottet erfarit att det långsiktiga arbetet med jämställdhet inom utrikesförvaltningen får ökat genomslag. Liksom i andra kunskapsorganisationer måste kompetensen hos medarbetarna ständigt vidmakthållas och utvecklas, vilket lett till en intensifiering av kompetensutvecklingen, bl.a. genom nya former för utbildning, större krav på kunskaps-tester, en särskild satsning på språkutbildning, fördjupad utveckling av och stöd till cheferna etc. Utskottet har erfarit att inom ramen för ett pågående projekt utvecklas ett system för s.k. kompetensprofiler för såväl verksamheten som individer. Utskottet menar avslutningsvis i denna del att utrikesförvaltningen hävdar sig väl som kunskapsorganisation.

Utskottet ser i dagsläget inget behov av att genomföra en ny översyn av utrikesförvaltningen. Enligt utskottets uppfattning har utrikesförvaltningen en väl avvägd och ändamålsenlig verksamhet inom ramen för de finansiella ramar som står till förvaltnings förfogande.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motion U301 (s).

I motion U302 (kd) begärs att regeringen utreder behovet av utökade ekonomiska resurser till den honorära konsultverksamheten.

Utskottet kan inledningsvis i denna del konstatera att Sverige i dag har ca 400 honorärkonsulat. De traditionella uppgifterna att bistå svenskar, allmänt stödja svenska intressen samt vara ambassadens replipunkt i en rad frågor, utgör enligt utskottets uppfattning viktiga arbetsområden. Till detta kan läggas att större vikt numer läggs vid Sverigefrämjande som ett arbetsområde samt att det finns krav på representation i nybildade stater eller i särskilt intressanta regioner.

Utskottet har erfarit att en översyn genomfördes för ett par år sedan. Översynen har lett till att ett antal konsulat lagts ner i de mest konsulärtäta länderna, vilket möjliggjort för Sverige att öppna konsulat i en rad länder där det tidigare inte var möjligt, framför allt i Östeuropa och i Centralasien.

Utskottet noterar att ersättning ges för vissa uppkomna kostnader samt i de fall särskild personal är anställd. I många fall lägger den honorära konsuln ner tid och pengar utan ersättning inom ramen för intresset att utveckla kontakter med Sverige. Utskottet konstaterar att omfattningen av arbetet i varje enskilt fall är en fråga mellan den honorära konsuln och ambassaden utifrån det intresse som finns från båda parter.

Utskottet menar att representationen genom de honorära konsulerna spelar en viktig roll i Sveriges relation till verksamhetslandet. Utskottets bedöm-

ning är att förändringar i nuvarande regelsystem för ersättning inte är nödvändiga för att fullgöra den värdefulla verksamhet som honorärkonsulaten utför. Därtill kan läggas att Sveriges inträde i Schengensamarbetet kraftigt begränsar den roll som honorärkonsulaten kan spela på viseringsområdet.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motion U302 (kd).

I motion *U640 (kd)* behandlas placeringen av den svenska ambassaden i Israel. Motionären menar i *yrkande 1* att den på sikt bör flyttas från Tel Aviv till västra Jerusalem och i *yrkande 2* anför att den bör vara en gemensam nordisk ambassad för både israeler och palestinier.

Utskottet noterar att den svenska inställningen om Jerusalems status i dag går tillbaka till FN:s delningsplan från 1947, vilken innebar att hela Jerusalem med omnejd betraktas som *corpus separatum*. Något ytterligare beslut i frågan har FN därefter inte fattats varför 1947 års beslut alltså är folkrättsligt giltigt. Det respekteras också av nästan hela världssamfundet – inklusive EU – som dock de facto godtagit Israels närvaro i västra Jerusalem. Utskottet konstaterar att detta innebär att nästan alla länder med diplomatisk representation i Israel förlagt sina ambassader till Tel Aviv men vid behov uppsöker den diplomatiska personalen israeliska myndigheter som finns i västra Jerusalem.

Utskottet vill framhålla att Israels och PLO:s principdeklaration från 1993 liksom interimsoverenskommelsen från 1995 anger att förhandlingarna om en permanent lösning bl.a. skall avse frågan om Jerusalem. Sådana förhandlingar har också påbörjats bl.a. under det i juli år 2000 hållna mötet i Camp David. Jerusalemfrågan visade sig vid detta tillfälle vara en av de svåraste för parterna att lösa.

Utskottet menar att det är viktigt att världssamfundet underlättar en fortsättning av fredsprocessen. För att detta skall vara möjligt är det enligt utskottets mening väsentligt att ingen stat företar någon åtgärd som försämrar eller försvårar förhandlingssituationen. Häri ligger att inga beslut bör fattas som föregriper en förhandlingsuppgörelse mellan parterna baserad på folkrätten och relevanta säkerhetsrådsresolutioner vad gäller Jerusalem.

De frågeställningar som väcks i motionen äger ingen aktualitet i nuläget och är därför för närvarande ej relevanta för ställningstagande.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motion U640 (kd) yrkande 1 och 2.

I motion *U660 (v)* yrkande 2 anför motionärerna att det finns utrymme för omDispositioneringar av nuvarande resurser för utlandsrepresentationen till förmån för en ny diplomatisk representation i Kaukasusområdet, och föreslår i sammanhanget Armeniens huvudstad Jerevan.

Utskottet kan inledningsvis i denna del konstatera att Sverige har ett honorärkonsulat i Baku (Azerbajdzjan), underordnat ambassaden i Ankara.

Utskottet vill återigen framhålla att under år 1998 genomfördes en översyn av den honorärkonsulära representationen i utrikesförvaltningen. Vid översynen föreslogs bl.a. en omfördelning av honorärkonsulaten genom vissa neddragningar i framför allt Västeuropa för att göra det möjligt att öka den honorärkonsulära representationen bl.a. i södra Kaukasusområdet. Som en

konsekvens av översynen har honorärkonsulat öppnats även i Tbilisi i Georgien den 1 augusti 1999.

Vidare vill utskottet framhålla att bland de ytterligare förslag som presenterades i konsultsöversynen ingick också att öppna ett honorärkonsulat i Jerevan. Enligt vad utskottet erfarit är avsikten att detta skall ske.

Utskottet har även inhämtat att beslutet att öppna honorära konsulat på dessa platser är ett resultat av den ökade vikt regeringen fäster vid relationerna med länderna i södra Kaukasus samt att regeringen på detta vis vill åstadkomma att Sverige erhåller erforderliga replipunkter i samtliga länder i regionen.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motion U660 (v) yrkande 2 är besvarad.

I motion U305 (m) yrkas att riksdagen beslutar om förändringar i regeringens budgetförslag utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan för år 2001 med en ökad satsning (+50 000 000 kr) på utlandsmyndigheterna. Vidare föreslås en tillfällig strategisk ökning under det svenska ordförandeskapet i EU (+20 000 000 kr). Motionärerna menar även att fredsfrämjande åtgärder är en av de viktigaste biståndsinsatserna Sverige kan genomföra. Budgetposten bör därför flyttas till utgiftsområde 7 (-149 453 000 kr). När det gäller organisationsstödet vill motionärerna att dettanhänvisas till sedvanliga kanaler för statligt stöd till organisationer (-9 000 000 kr).

I motion U704 (c) anføres att en höjning av anslaget 5:18 Föreningen Norden är nödvändig, och motionären föreslår att anslaget 5:17 Europainformation m.m. minskas med 1 000 000 kr och att anslaget 5:18 Föreningen Norden höjs i motsvarande utsträckning.

Utskottet finner regeringens förslag vad gäller anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (med den tekniska korrigering som framgår av tabellerna 1 och 2) väl avvägda och tillstyrker propositionens yrkande 2 vad gäller anslagsbelopp under utgiftsområdet.

Därmed avstyrker utskottet motionerna U305 (m) och U704 (c).

Utskottet tillstyrker vidare regeringens *yrkande 1* om bemyndigande att under år 2001, i fråga om ramanslaget 5:7 Fredsfrämjande verksamhet, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 150 000 000 kronor efter år 2001.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *ett sekretariat inom UD för enskilda organisationer* att riksdagen förklarar motion 2000/01:U216 yrkande 22 besvarad med vad utskottet anför,
2. beträffande *en MR-funktion i Statsrådsberedningen* att riksdagen avslår motion 2000/01:U217 yrkande 5,

res. 1 (kd)

3. beträffande *en utredning om MR-attachéer*

att riksdagen avslår motion 2000/01:U217 yrkande 20,
res. 2 (kd)

4. beträffande *en utredning om miljöattachéer*

att riksdagen avslår motion 2000/01:U217 yrkande 21,
res. 3 (kd)

5. beträffande *en utredning om de handelsfrämjande organen och utlandsmyndigheterna*

att riksdagen avslår motion 2000/01:U217 yrkande 22,
res. 4 (kd)

6. beträffande *en utredning om att öppna utlandsmyndigheter i EU:s alla kandidatländer*

att riksdagen förklarar motion 2000/01:U217 yrkande 23 besvarad med vad utskottet anfört,

7. beträffande *en svensk ambassad i Vitryssland*

att riksdagen förklarar motionerna 2000/01:U217 yrkande 24 och 2000/01:U621 yrkande 1 besvarade med vad utskottet anfört,

8. beträffande *Sveriges generalkonsulat i Istanbul*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:U217 yrkande 25 och 2000/01:U303,

res. 5 (m, kd, c, fp)

9. beträffande *Sveriges ambassad i Windhoek*

att riksdagen förklarar motion 2000/01:U217 yrkande 26 besvarad med vad utskottet anfört,

10. beträffande *en utredning om nordiska ambassader*

att riksdagen förklarar motion 2000/01:U217 yrkande 27 besvarad med vad utskottet anfört,

11. beträffande *Sverige och EU-diplomatin*

att riksdagen förklarar motion 2000/01:U217 yrkande 28 besvarad med vad utskottet anfört,

12. beträffande *en översyn av utrikesförvaltningen*

att riksdagen avslår motion 2000/01:U301,

13. beträffande *en utredning om ökade ekonomiska resurser till den honorära konsulatverksamheten*

att riksdagen avslår motion 2000/01:U302,

14. beträffande *lokalisering av Sveriges ambassad i Israel,*

att riksdagen avslår motion 2000/01:U640 yrkandena 1 och 2,

15. beträffande *svensk diplomatisk representation i Kaukasusområdet*

att riksdagen förklarar motion 2000/01:U660 yrkande 2 besvarad med vad utskottet anfört,

16. beträffande *anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan*

att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 2 (prop. 2000/01:1 utgiftsområde 5) och med avslag på motionerna 2000/01:U305 och 2000/01:U704 under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan anvisar anslag enligt kolumnen Utskottets förslag i bilaga 2 till detta betänkande och med de anslagsberäkningar och an-

slagstyper som framgår av bilaga 2 samt de anslagsvillkor som utskottet angivit,

2000/01:UU1

17. beträffande *bemyndigande i fråga om ramanslaget 5:7 Fredsfrämjande verksamhet*

att riksdagen bifaller propositionens yrkande 1 (prop. 2000/01:1 utgiftsområde 5).

Stockholm den 21 november 2000

På utrikesutskottets vägnar

Viola Furubjelke

I beslutet har deltagit: Viola Furubjelke (s), Sören Lekberg (s), Lars Ohly (v), Holger Gustafsson (kd), Bertil Persson (m), Carina Hägg (s), Liselotte Wågö (m), Agneta Brendt (s), Marianne Jönsson (s), Murad Artin (v), Sten Tolgfors (m), Marianne Samuelsson (mp), Marianne Andersson (c), Karl-Göran Biörsmark (fp), Birgitta Ahlqvist (s), Karin Enström (m) och Rosita Runegrund (kd).

4 Reservationer

1. En MR-funktion i Statsrådsberedningen (mom. 2)

Holger Gustafsson och Rosita Runegrund (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "När det" och slutar med "yrkande 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det beklagligt att Sverige inte har en fristående minister för de mänskliga rättigheterna. Utskottet menar att en sådan funktion bör inrättas i Statsrådsberedningen. Det finns enligt utskottets mening behov av en ledande och övergripande MR-funktion med direkt koppling till berörda departement och med möjlighet att ha löpande kontakter med intressenter inom det civila samhället.

Med vad som ovan anförts tillstyrker utskottet motion U217 (kd) yrkande 5.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *en MR-funktion i Statsrådsberedningen*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:U217 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. En utredning om MR-attachéer (mom. 3)

2000/01:UU1

Holger Gustafsson och Rosita Runegrund (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med ”Utskottet vill i” och slutar med ”yrkande 20” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det är av största vikt att främjandet av mänskliga rättigheter genomsyrar hela den utrikespolitiska verksamheten. Utskottet kan konstatera att inom det militära och säkerhetspolitiska området har man på vissa strategiskt valda ambassader placerat militärattachéer. Detta för att främja viktiga säkerhetspolitiska relationer med andra stater samt för att följa utvecklingen på plats i viktiga regioner.

Det är utskottets uppfattning att på ett liknande sätt bör Sverige även ha MR-attachéer utplacerade på viktiga och strategiskt valda ambassader, dvs. där det anses som särskilt nödvändigt för att följa utvecklingen kring de mänskliga rättigheterna. Detta skulle främja bevakningen i specifika regioner samt underlätta samarbetet med svenska internationella företag och svenska frivilligorganisationer på plats, liksom samarbetet och koordineringen med internationella organ och organisationer.

Utskottet föreslår att regeringen låter utreda förutsättningarna för utplacering av MR-attachéer och finansieringen av dessa.

Med vad som ovan anförts tillstyrker utskottet motion U217 (kd) yrkande 20.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *en utredning om MR-attachéer*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:U217 yrkande 20 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

3. En utredning om miljöattachéer (mom. 4)

Holger Gustafsson och Rosita Runegrund (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med ”Utskottet har” och på s. 14 slutar med ”yrkande 21” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att bevakningen av globala miljöfrågor borde vara en central uppgift för utrikesförvaltningen.

Utskottet menar därför att särskilda miljöattachétjänster bör inrättas vid lämpliga ambassader. Detta är särskilt viktigt i ofta utsatta naturkatastrofområden, i regioner där miljöförstörelsen är extremt påtaglig eller där stora internationella insatser görs för miljösäkerhet. Utskottet föreslår därför att regeringen låter utreda förutsättningarna för utplacering av miljöattachéer och finansieringen av dessa.

Med vad som ovan anförts tillstyrker utskottet motion U217 (kd) yrkande 21.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *en utredning om miljöattachéer*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:U217 yrkande 21 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

4. En utredning om de handelsfrämjande organen och utlandsmyndigheterna (mom. 5)

2000/01:UU1

Holger Gustafsson och Rosita Runegrund (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet vill understryka" och på s. 15 slutar med "yrkande 22" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill med anledning av detta yrkande att regeringen ser över möjligheterna att integrera den handels- och exportfrämjande verksamheten med utrikesförvaltningen. I många länder och regioner utgörs den dominerande delen av de bilaterala relationerna av det ekonomiska samarbetet, och utrikesrepresentationen handlar i stor utsträckning om att främja svenska handels- och exportintressen.

Utskottet kan konstatera att det i många fall äger rum ett dubbelarbete mellan Sveriges ambassader utomlands samt olika handelskammare och Exportrådet. Utskottet anser att möjligheterna att mer integrera svenska handelsfrämjande organ med ambassaderna, för att ytterligare främja en samordnad utrikespolitik, bör ses över. Framför allt är detta viktigt i ekonomiskt starka nationer samt i länder där bistånds- och handelspolitiken i ökad utsträckning bör samordnas.

Med vad som ovan anförts tillstyrker utskottet motion U217 (kd) yrkande 22.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *en utredning om de handelsfrämjande organen och utlandsmyndigheterna*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:U217 yrkande 22 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

5. Sveriges generalkonsulat i Istanbul (mom. 8)

Bertil Persson, Liselotte Wågö, Sten Tolgfors, Karin Enström (alla m), Holger Gustafsson, Rosita Runegrund (båda kd), Marianne Andersson (c) samt Karl-Göran Biörsmark (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Utskottet kan" och på s. 17 slutar med "U303 (c, m, kd, fp)" bort ha följande lydelse:

Utskottet noterar att regeringen har föreslagit att generalkonsulatet i Istanbul skall läggas ner i början av 2001 och ersättas med ett s.k. samhällspolitiskt institut. Utskottet gör en annan bedömning.

Utskottet vill härvid framhålla att Istanbul är ett viktigt centrum dit alltmer av huvudkontor för näringsliv, organisationer och medier lokaliseras. Staden har sedan gammalt ett geostrategiskt läge som kosmopolitisk knutpunkt mellan öst och väst. Istanbul är, och har historiskt varit, en mycket viktig brygga och mötesplats mellan Europa och Asien. I denna stad möts kristendomen och islam på ett närmast unikt sätt.

Utskottet menar att nedläggningen av generalkonsulatet ger en felaktig signal till det turkiska samhället när Turkiet sedan slutet av år 1999 är kandidatland till EU och Sverige från årsskiftet för ett halvår övertar ordförande-

skapet i EU. Behovet av en officiell och aktiv svensk närvaro skall enligt utskottets uppfattning även ses mot bakgrund av det myckna arbetet Sverige hittills lagt ner på att utveckla relationerna med Turkiet och på att förbättra MR-situationen i landet.

Utskottet konstaterar att det turkiska utrikesdepartementet redan har reagerat mot den svenska regeringens avsikter och förklarat att s.k. samhällspolitiska institut från olika länder inte är välkomna i landet.

Enligt utskottets mening ger närvaron av ett generalkonsulat fortsatt de bästa möjligheterna för Sverige att främja diplomatiska, kommersiella och kulturella relationer och samtidigt konkret stödja demokratiutvecklingen och MR-arbetet i Turkiet.

Utskottet föreslår att regeringen beslutar att generalkonsulatet i Istanbul ej skall läggas ned.

Med vad som ovan anförts tillstyrker utskottet motionerna U217 (kd) yrkande 25 och U303 (c, m, kd, fp).

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *Sveriges generalkonsulat i Istanbul*
att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:U217 yrkande 25 och 2000/01:U303 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

5 Särskilda yttranden

1. En svensk ambassad i Vitryssland (mom. 7)

Bertil Persson, Liselotte Wågö, Sten Tolgfors, Karin Ensröm (alla m), Holger Gustafsson och Rosita Runegrund (båda kd) anför:

Vi gör bedömningen att i Vitryssland är situationen utomordentligt allvarlig. Landet är icke-demokratiskt och president Lukasjenko har tillskansat sig diktatorisk makt. Presidentdekret kan gälla som lag och 1996 års konstitution drevs igenom på ett konstitutionsvidrigt sätt.

Den lagstiftande församlingen har inte utsetts genom fria val och domarkåren är inte oberoende. Mänskliga rättigheter respekteras inte och yttrandefriheten är mycket begränsad. Personer aktiva i oppositionen försvinner eller skräms till tystnad.

Vi anser att sammantaget behövs långtgående stödinsatser för att stärka en demokratisk process i landet. Sverige bör snarast inrätta en ambassad i Minsk.

2. Sveriges ambassad i Windhoek (mom. 9)

Holger Gustafsson och Rosita Runegrund (båda kd) anför:

Regeringen föreslår att ambassaden i Namibia omvandlas till en utlandsmyndighet som förestås av en chargé d'affaires och ej en ambassadör.

Vi kristdemokrater finner att beslutet är olyckligt då Sverige ger bistånd till landet. Vi vill framhålla att även om utvecklingen i Namibia har varit

positiv sedan självständigheten så är demokrati- och MR-utvecklingen i landet ännu inte helt tillfredsställande. Därför menar vi att det är viktigt att ambassaden i Namibia även fortsättningsvis förestås av en ambassadör.

3. Anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (mom. 16)

Bertil Persson, Liselotte Wågö, Sten Tolgfors och Karin Enström (alla m) anför:

Den 9 november 2000 beslutade en majoritet i finansutskottet bestående av socialdemokrater samt vänster- och miljöpartister att förorda ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende år 2001.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

När en majoritet nu genom beslutet i riksdagen den 22 november 2000 om ramar för de olika utgiftsområdena valt en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 5. För budgetåret 2001 förordar vi de förslag till anslagsfördelning som framgår av Moderata samlingspartiets parti- och kommittémotioner.

Moderata samlingspartiet anser vidare att fria och frivilliga organisationer bör få stöd enligt generella principer och inte styras av specialdestinerade anslag. Vi menar att en särbehandling av vissa organisationer, med utgångspunkt i deras verksamhetsinriktning, skapar ett icke önskvärt beroende av statsmakten och att anslaget därmed bör utmönstras.

Regeringens och partiernas anslagsförslag gällande
utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och
internationell samverkan

2000/01:UU1
Bilaga 1

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)	(c)
05 1	Utrikesförvaltningen	(ram)	1 816 068	+70 000
05 2	Nordiskt samarbete	(ram)	1 511	
05 3	Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	(ram)	6 073 ¹	
05 4	Bidrag till vissa internationella organisationer	(ram)	452 817	
05 5	Nordiska ministerrådet	(ram)	281 094	
05 6	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	(ram)	25 997	
05 7	Fredsfrämjande verksamhet	(ram)	149 453	-149 453 ²
05 8	Svenska institutet	(ram)	55 451	
05 9	Övrig information om Sverige i utlandet	(ram)	13 863	
05 10	Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	(ram)	2 259	
05 11	Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	(ram)	9 000	-9 000 ³
05 12	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	(obet.)	21 373	
05 13	Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	(ram)	10 781	
05 14	Utrikespolitiska Institutet	(obet.)	11 710	
05 15	Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	(ram)	4 603	
05 16	Inspektionen för strategiska produkter	(ram)	17 404	
05 17	Europainformation m.m.	(ram)	21 800	-1 000
05 18	Föreningen Norden	(ram)	7 128	+1 000
Summa för utgiftsområdet			2 908 385	-88 453 2 908 385

¹ Utskottet har under sin beredning erfarit att det i propositionen angivna beloppet (5 573 000 kr) är felaktigt och att korrekt belopp skall vara det här angivna.

² I motionen yrkas att medlen förs över till utgiftsområde 7.

³ Anslaget bör enligt motionärerna upphöra.

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan

2000/01:UU1
Bilaga 2

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning

Belopp i 1 000-tal kronor

Politikområde, anslag och (anslagstyp)	Utskottets förslag
05 Utrikes- och säkerhetspolitik	
1 Utrikesförvaltningen (ram)	1 816 068
2 Nordiskt samarbete (ram)	1 511
3 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet (ram)	6 073
4 Bidrag till vissa internationella organisationer (ram)	452 817
5 Nordiska ministerrådet (ram)	281 094
6 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) (ram)	25 997
7 Fredsfrämjande verksamhet (ram)	149 453
8 Svenska institutet (ram)	55 451
9 Övrig information om Sverige i utlandet (ram)	13 863
10 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området (ram)	2 259
11 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling (ram)	9 000
12 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) (obet.)	21 373
13 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet (ram)	10 781
14 Utrikespolitiska Institutet (obet.)	11 710
15 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse (ram)	4 603
16 Inspektionen för strategiska produkter (ram)	17 404
17 Europainformation m.m. (ram)	21 800
18 Föreningen Norden (ram)	7 128
SUMMA	2 908 385

Sammanfattning	1
1 Propositionen	1
2 Motionerna	2
3 Utskottet	4
3.1. Propositionen.....	4
3.1.1 Allmänt om utgiftsområdet (Propositionen s. 11–23)	4
3.1.2 Utrikesförvaltningen (Propositionen s. 24–27)	5
3.1.3 Internationella organisationer (Propositionen s. 27–32)	6
3.1.4 Information om Sverige i utlandet (Propositionen s. 32–34).....	7
3.1.5 Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor (Propositionen s. 34–38)	7
3.1.6 Övriga utrikespolitiska frågor (Propositionen s. 38–40)	8
3.2 Motionerna	8
3.3 Utskottets överväganden	11
Hemställan.....	21
4 Reservationer	23
1. En MR-funktion i Statsrådsberedningen (mom. 2)	23
2. En utredning om MR-attachéer (mom. 3)	24
3. En utredning om miljöattachéer (mom. 4)	24
4. En utredning om de handelsfrämjande organen och utlandsmyndigheterna (mom. 5)	25
5. Sveriges generalkonsulat i Istanbul (mom. 8).....	25
5 Särskilda yttranden.....	26
1. En svensk ambassad i Vitryssland (mom. 7).....	26
2. Sveriges ambassad i Windhoek (mom. 9).....	26
3. Anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (mom. 16)	27
<i>Bilagor:</i>	
Regeringens och partiernas anslagsförslag gällande utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan.....	28
Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	29